

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ VARIKLIŲ TRIUKŠMO RIBINIŲ
DYDŽIŲ IR JŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠO**

2008 m. gegužės 15 d. Nr. 3-169
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo (Žin., 2004, Nr. [164-5971](#)) 9 straipsnio 5 punktu,
t v i r t i n u Kelių transporto priemonių variklių triukšmo ribinius dydžius ir jų nustatymo tvarkos aprašą (pridedama).

SUSISIEKIMO MINISTRAS

ALGIRDAS BUTKEVIČIUS

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministerijos 2008 m. gegužės 10 d.
raštu Nr. 10-2638

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro
2008 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 3-169

**KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ VARIKLIŲ TRIUKŠMO RIBINIAI DYDŽIAI
IR JŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kelių transporto priemonių variklių triukšmo ribiniai dydžiai ir jų nustatymo tvarkos aprašas nustato naudojamų kelių transporto priemonių skleidžiamo variklio triukšmo reikalavimus.

2. Kelių transporto priemonių variklių triukšmo ribiniai dydžiai skirti stovinčių transporto priemonių keliamam triukšmui kontroliuoti ir mažinti jo neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai.

3. Kelių transporto priemonių (toliau – transporto priemonė) kategorijos ir klasės nustatytos Kelių transporto priemonių klasifikavimo ir jų kėbulų kodavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 1998 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 348 (Žin., 1998, Nr. [84-2360](#); 2006, Nr. [77-3023](#)).

**II. TRANSPORTO PRIEMONIŲ VARIKLIŲ TRIUKŠMO RIBINIAI DYDŽIAI IR
MATAVIMAS**

4. Stovinčios transporto priemonės skleidžiamas triukšmo lygis neturi viršyti gamintojo numatyto leidžiamo triukšmo lygio ribos, kuris matuojamas „A“ sverties decibelais (dB(A) išreikštu didžiausiu garso lygiu.

5. Stovinčių L kategorijos transporto priemonių skleidžiamo triukšmo lygis neturi viršyti nurodyto gamintojo lentelėje.

6. Neturint gamintojo duomenų triukšmo lygis neturi viršyti:

L kategorijos transporto priemonės		
darbinis tūris (cm ³)	dB (A)	Pastabos
80	91	1. Jeigu nėra žinoma, prie kokių sūkių matuoti triukšmo lygį, tuomet maksimalios galios sūkliai dalijami per pusę ir atliekami matavimai. 2. Tuo atveju, kai tokio darbinio tūrio lentelėje nėra, jis priartinamas prie didesnio.
125	92	
350	95	
500	97	
750	100	
1000	103	
>1000	106	
M1 klasės transporto priemonės, registruotos iki 2002 m. sausio 1 d.		
Galia	Dyzelinas, 3000 sūk./min.	Benzinas, 3500 sūk./min.
< 150 kW	94 dB (A)	91 dB (A)
> 150 kW	96 dB (A)	93 dB (A)
M1 klasės transporto priemonės, registruotos po 2002 m. sausio 1 d.		
Galia	Dyzelinas, 3000 sūk./min.	Benzinas, 3500 sūk./min.
< 150 kW	90 dB (A)	87 dB (A)
> 150 kW	92 dB (A)	89 dB (A)
M2 ir M3 klasės transporto priemonės		
Masė	Dyzelinas, 1500 sūk./min.	Benzinas, 2000 sūk./min.
≤ 2000 kg	95 dB (A)	95 dB (A)
> 2000 kg	96 dB (A)	96 dB (A)
N klasės transporto priemonės		
	Dyzelinas, 1500 sūk./min.	Benzinas, 2000 sūk./min.
≤ 2000 kg	104 dB (A)	93 dB (A)
> 2000 kg	106 dB (A)	95 dB (A)
iki 75 kW, didžiausia leistina masė iki 3500 kg	104 dB (A)	93 dB (A)
nuo 75 iki 150 kW, didžiausia leistina masė daugiau nei 3500 kg	106 dB (A)	95 dB (A)
daugiau nei 50 kW, didžiausia leistina masė daugiau nei 3500 kg	108 dB (A)	97 dB (A)

7. Triukšmo lygiai, nurodyti 4, 5 ir 6 punktuose, yra naudojami transporto priemonėms patikrinti.

8. Transporto priemonių skleidžiamo triukšmo lygis turi būti matuojamas prie dujų išmetimo sistemos išleidimo angos ir matavimo duomenys įrašomi į bandymo ataskaitą.

9. Akustinis matavimas turi būti atliekamas Tarptautinės elektrotechnikos komisijos (IEC) 179 leidinio „Tikslūs triukšmamačiai“ antrame leidime aprašytų tipų tiksliu triukšmamačiu. Matavimas turi būti atliekamas su „trumpo“ suveikimo laiko triukšmamačiu ir su minėtame leidinyje aprašyta „A“ sverties kreive. Kiekvieno matavimo pradžioje ir pabaigoje, naudojant atitinkamą garso šaltinį (pavyzdžiui, tikslų garso slėgio generatorių) ir laikantis gamintojo nurodymų, triukšmamatį turi būti kalibruojamas. Bandymas turi būti laikomas neatitinkančiu reikalavimų, jeigu atliekant minėtą kalibravimą užregistruojamos didesnės kaip 1 dB triukšmamačio paklaidos. Kai stovinčių transporto priemonių matavimai atliekami valstybinės techninės apžiūros metu, leistina naudoti ne mažesnius kaip antros klasės metrologiškai įteisintus triukšmamačius.

10. Variklio sūkių skaičius nustatomas 3 proc. arba dar tikslesniu tachometru. Tachometras gali būti nesumontuotas transporto priemonėje.
11. Bandymo vieta gali būti kiekviena vieta, kuriai nedaro įtakos dideli akustiniai trikdžiai. Šiam tikslui ypač tinka betono, asfalto arba koks nors labai gerai garsą atspindintis plokščias paviršius. Bandymui atlikti netinka suplaktos žemės paviršiai.
12. Bandymo vieta būtinai turi būti stačiakampio formos, kurio kraštinės nuo transporto priemonės yra bent už 3 m. Šioje vietoje neturi būti jokių didesnių kliūčių, pavyzdžiui, kitų asmenų, išskyrus stebėtoją ir vairuotoją. Transporto priemonė minėtame stačiakampyje turi stovėti taip, kad mikrofonas nuo kelkraščio būtų bent už 1 m.
13. Matavimai neturi būti atliekami, jei oro sąlygos blogos. Turi būti užtikrinta, kad vėjo šuorai nepadarytų įtakos rezultatams.
14. Matuokliais užregistruoti aplinkos ir vėjo triukšmo rodmenys turi būti bent 10 dB (A) mažesni už matuojimą garso lygį. Prie mikrofono galima primontuoti tinkamą stiklą, jeigu atsižvelgiama į tai, jog stiklas daro įtaką mikrofono jautriui.
15. Prieš pradėdamas matuoti transporto priemonės variklis turi būti įšildomas iki įprastos variklio veikimo temperatūros. Kai transporto priemonėje sumontuotas (-i) automatiškai įsijungiantis (-ys) ventiliatorius (-iai), ši sistema neturi trikdyti atliekamų garso lygio matavimų. Matuojant pavarų perjungimo svirtis turi būti perjungta į neutraliąją padėtį.
16. „A“ svirties decibelais dB (A) išreikštas didžiausias garso lygis turi būti matuojamas per 22 ir 23 punktuose nurodytą veikimo laiką. Kiekviename matavimo taške matuojama bent tris kartus.
17. Mikrofonas turi būti viename aukštyje su išmetamųjų dujų išleidimo anga arba 0,2 m virš bandymo kelio paviršiaus.
18. Mikrofono diafragma nuo išmetamųjų dujų išleidimo angos turi būti 0,5 m atstumu. Mikrofono didžiausio jautrio ašis $45^\circ \pm 10^\circ$ kampų, išmatuotu nuo vertikalios plokštumos, nustatytos pagal išmetamųjų dujų išleidimo kryptį, turi būti lygiagreti kelio paviršiui. Mikrofonas turi būti pastatytas prie šios vertikalios plokštumos to krašto, kuriame atstumas tarp mikrofono ir transporto priemonės kontūro pagal galimybes yra didžiausias.
19. Jeigu dujų išmetimo sistema turi kelias dujų išleidimo angas, kurių centrai vienas nuo kito nutolę ne daugiau kaip 0,3 m ir kurios sujungtos su tuo pačiu slopintuvu, mikrofonas turi būti pastatytas prie arčiausiai transporto priemonės kontūro esančios dujų išleidimo angos arba prie aukščiausiai virš kelio paviršiaus esančios dujų išleidimo angos. Visais kitais atvejais prie kiekvienos dujų išleidimo angos turi būti atliktas atskiras matavimas ir didžiausias užregistruotas skaičius laikomas bandymo verte.
20. Prie transporto priemonių su vertikalia išmetamųjų dujų išleidimo anga (pavyzdžiui, komerciniams vežimams naudojamose transporto priemonėse) į viršų atsuktas mikrofonas turi būti pastatytas viename lygyje su išmetamųjų dujų išleidimo anga, kad jo ašis būtų vertikali. Mikrofonas turi būti pastatytas 0,5 m atstumu nuo arčiausiai išmetamųjų dujų išleidimo angos esančio transporto priemonės krašto.
21. Kai transporto priemonė suprojektuota taip, kad dėl jos konstrukcijos sudėtinių dalių (pavyzdžiui, atsarginio rato, degalų bako, akumuliatorių baterijos skyriaus) parodytose vietose padėti mikrofono negalima, matuojant turi būti nubraižytas brėžinys, kuriame aiškiai pažymėta mikrofono padėtis. Pagal galimybes mikrofonas nuo artimiausios kliūtis turi būti nutolęs 0,5 m, o didžiausia jo jautrio ašis į išmetamųjų dujų išleidimo angą turi būti atsukta iš tokios vietos, kurioje jį mažiausiai užstoja minėtos kliūtys.
22. Variklio sūkių skaičius turi būti vienodas ir turi atitikti tris ketvirtadalius S sūkių skaičiaus, kuriuo dirbdamas variklis veikia didžiausia nominalia galia.
23. Kai veikiančio variklio sūkių skaičius pastovus, karbiuratoriaus sklendė turi būti staigiai perjungta į tuščiosios eigos padėtį. Garso lygis turi būti matuojamas visą iš trumpos vienodo variklio sūkių skaičiaus išlaikymo ir visos lėtinimo atkarpos sudarytą veikimo laiką, o didžiausias triukšmamačio rodmuo laikomas bandymo rezultatu.
24. Iki artimiausio decibelų suapvalinti rodmenys nurašomi iš matuoklio. Atsižvelgiama

tik į tų trijų paeiliui atliktų matavimų vertes, kurios atitinkamai skiriasi ne daugiau kaip 2 dB (A). Didžiausia iš šių trijų verčių laikoma bandymo rezultatu.

25. Matuojant M_1 ir M_2 klasės transporto priemonių sklaidžiamą triukšmą, ribinės vertės didinamos 1 dB (A), kai jose sumontuotas tiesioginio degalų įpurškimo dyzelinis variklis.

26. Matuojant didesnių kaip 2 tonas maksimalios leistinos masės M_1 klasės G kategorijos transporto priemonių sklaidžiamą triukšmą, ribinės vertės padidinamos 1 dB (A), kai jų variklio galia mažesnė kaip 150 kW, ir 2 dB (A), kai jų variklio galia 150 kW ir didesnė.
